

Boże Narodzenie 2017

20 lat Fundacji CBOS 1997–2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

CBOS ZREALIZOWAŁ

836

badań

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735

komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600

ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000

respondentów

Naszym czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

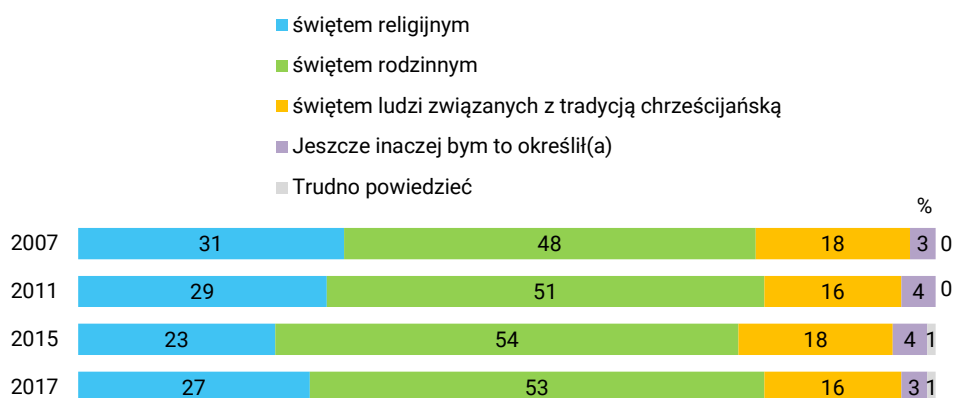
W kontekście zbliżających się świąt zapytaliśmy Polaków¹ o to, czym przede wszystkim jest dla nich Boże Narodzenie, jakie wigilijne i bożonarodzeniowe zwyczaje oraz tradycje zachowywane są w ich domach oraz jak będą się kształtować tegoroczne wydatki związane ze świętami.

CZYM JEST BOŻE NARODZENIE?

Zgodnie z deklaracjami, niezmiennie od sześciu lat dla ponad połowy dorosłych Polaków Boże Narodzenie to przede wszystkim święta rodzinne (53%). Nieco ponad jedna czwarta ankietowanych podkreśla w tych świętach głównie wymiar religijny (27%) i ten właśnie aspekt nieco zyskał na znaczeniu od ostatniego pomiaru (wzrost o 4 punkty procentowe od 2015 roku), nadal jednak jest wskazywany nieco rzadziej niż w latach 2007–2011. Co szósty badany (16%, spadek o 2 punkty) święta Bożego Narodzenia postrzega przede wszystkim jako podtrzymywanie tradycji chrześcijańskiej. Ci, którzy znajdują inne określenia na Boże Narodzenie (łącznie 3%), najczęściej twierdzą, że są to święta zarówno religijne, jak i rodzinne lub łączące wszystkie trzy wcześniej wymienione wymiary.

CBOS

RYS. 1. Czym są dla Pana(i) święta Bożego Narodzenia?
Czy przede wszystkim są one:

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (331) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 1–7 grudnia 2017 roku na liczącej 925 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Wprawdzie określenia zawarte w pytaniu dotyczącym świąt Bożego Narodzenia nie wykluczają się wzajemnie, jednak pozwalają na uchwycenie akcentów, a więc tego, czym są przede wszystkim dla Polaków te święta. Analiza cech społeczno-demograficznych zróżnicowanie opinii badanych w tej kwestii wyjaśnia przede wszystkim religijnością respondentów i cechami tę religijność warunkującymi. Na religijną istotę świąt Bożego Narodzenia zwracają uwagę przede wszystkim osoby praktykujące religijnie co tydzień (38%) lub częściej (60%). Są to zwłaszcza najstarsi respondenci (42%), gorzej wykształceni (31%–32%), o prawicowych poglądach politycznych (42%), a pod względem statusu zawodowego – emeryci (39%) oraz rolnicy (35%). Rodzinne akcenty świętowania częściej niż inni podkreślają z kolei osoby niepraktykujące religijnie (69%) lub czyniące to sporadycznie (67%), o centrowych poglądach politycznych (62%), a ponadto mieszkańcy największych miast (62%), badani do 44 roku życia (61%–64%), osoby o relatywnie wysokich, choć nie najwyższych, dochodach *per capita* (62%), a pod względem statusu zawodowego – gospodynie domowe (68%), pracownicy usług (64%), uczniowie i studenci (63%), pracownicy administracyjno-biurowi (63%) oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i specjalistów wyższego szczebla (60%). Na tradycję chrześcijańską jako dominujący wymiar świąt powołują się relatywnie najczęściej renciści (25%), pracownicy średniego szczebla (23%), a także robotnicy wykwalifikowani (22%) – zob. tabelę aneksową 1.

TABELA 1

Udział w praktykach religijnych:	Czym są dla Pana(i) święta Bożego Narodzenia? Czy przede wszystkim są one:*			
	świętem religijnym	świętem rodzinnym	świętem ludzi związanych z tradycją chrześcijańską	Jeszcze inaczej bym to określił(a)
w procentach				
Kilka razy w tygodniu	60	17	20	3
Raz w tygodniu	38	43	15	4
1–2 razy w miesiącu	23	63	13	1
Kilka razy w roku	11	67	18	3
W ogóle nie uczestniczy	8	69	21	2

*Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

ZACHOWYWANE ZWYCZAJE WIGILIJNE

Poza najbliższą rodziną gromadzącą się przy wigilijnym stole, ciągle niezmiernie ważne jest dla Polaków pielęgnowanie tradycyjnych zwyczajów związanych z tym wyjątkowym dniem. Jak wynika z deklaracji, w niemal wszystkich polskich rodzinach kultywowany jest zwyczaj wzajemnego składania sobie życzeń (99%), dzielenia się opłatkiem i spożywania wigilijnych potraw (po 98%). Ponadto niemal powszechnie ubiera się choinkę (97%), odwiedza krewnych i znajomych w celu złożenia im życzeń (94%), przygotowuje dodatkowe nakrycie na stole dla niespodziewanego gościa (90%), obdarowuje prezentami (90%) oraz zachowuje post w dzień Wigilii (87%). W większości polskich domów śpiewa się kolędy (79%), wysyła SMS-y z życzeniami świątecznymi (78%), odwiedza groby bliskich (77%), czeka z rozpoczęciem kolacji na pierwszą gwiazdkę (77%), przygotowuje zwyczajową

liczbę potraw na wieczerzę wigilijną (76%), a pod obrus wkłada siano (75%). Nieco mniej popularne są zwyczaje *stricte* religijne, takie jak odmawianie modlitwy i odczytywanie fragmentu Pisma Świętego (67%), udział w Pasterce (66%) oraz przystępowanie do spowiedzi (65%).

TABELA 2

Które z poniższych zwyczajów wigilijnych zachowywane są w Pana(i) rodzinie?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	1998	2000	2002	2003	2008	2013	2015	2017
	w procentach							
Wzajemne składanie sobie życzeń	99	98	98	98	98	98	99	99
Dzielenie się opłatkiem	99	98	98	98	98	98	98	98
Spożywanie tradycyjnych, wigilijnych potraw	98	97	97	97	97	98	98	98
Przystrajanie, ubieranie choinki	98	96	95	94	98	94	96	97
Wzajemne odwiedziny, wymiana życzeń z krewnymi, znajomymi	80	75	81	65	83	89	92	94
Przygotowanie dodatkowego nakrycia na stole dla niespodziewanego gościa	93	91	88	89	94	91	91	90
Przygotowanie prezentów pod choinkę	87	86	83	87	89	86	89	90
Zachowanie postu w Wigilię	95	94	95	92	91	89	86	87
Śpiewanie kolęd	82	80	79	79	80	78	79	79
Wysyłanie SMS-ów z życzeniami	-	-	-	-	-	-	74	78
Odwiedzanie grobów osób bliskich	58	56	56	51	67	68	76	77
Oczekiwanie z rozpoczęciem kolacji na pierwszą gwiazdkę	76	78	77	78	77	73	75	77
Przygotowanie zwyczajowej liczby potraw	72	75	76	78	81	68	73	76
Wkładanie siana pod obrus	50	59	63	69	77	76	77	75
Odmawianie modlitwy, odczytanie odpowiedniego fragmentu Pisma Świętego	70	68	66	74	72	66	67	67
Udział w Pasterce	80	79	74	74	75	70	69	66
Przystępowanie do spowiedzi	-	-	-	-	-	-	69	65
Wysyłanie tradycyjnych kartek świątecznych	-	-	89	-	77	61	63	57
Wywieszanie wianków świątecznych	-	-	33	-	48	44	49	50
Wysyłanie elektronicznych kartek świątecznych lub e-maili z życzeniami	-	-	-	-	-	-	42	43
Dzielenie się opłatkiem ze zwierzętami	38	37	35	37	42	40	37	40
Zaproszenie na Wigilię osoby samotnej lub ubogiej	-	32	24	23	35	33	33	35
Przebieranie się w dzień wigilijny za św. Mikołaja (gwiazdora, aniołka)	23	32	28	27	24	20	23	24

W ponad połowie rodzin nadal wysyła się tradycyjne kartki świąteczne (57%), choć coraz częściej uzupełniane są one lub zastępowane kartkami elektronicznymi bądź e-mailami z życzeniami (43%). W domu co drugiego badanego wywieszają się świąteczne wianki (50%), w dwóch na pięć rodzin zachowywany jest zwyczaj dzielenia się opłatkiem ze zwierzętami (40%), a w co trzeciej – zapraszania na Wigilię osoby samotnej lub ubogiej (35%). Mniej więcej jedna czwarta badanych przyznaje, że w ich rodzinie w Wigilię ktoś przebiera się za świętego Mikołaja i rozdaje prezenty (24%).

Z wieloletnich badań wynika, że przywiązanie Polaków do świątecznych zwyczajów zmienia się jedynie w niewielkim zakresie i – dodatkowo – w różny sposób. Są zwyczaje, które nieco tracą na znaczeniu – zwłaszcza te o charakterze ściśle religijnym, takie jak udział w Pasterce czy przystępowanie do spowiedzi (w przypadku odmawiania modlitwy i odczytywania fragmentu Pisma Świętego oraz zachowywania postu w Wigilię trend spadkowy ostatnio wyhamował), ale są też takie, których przestrzeganie staje się nieco bardziej popularne. Po wyraźnym spadku w roku 2003, z roku na rok

coraz bardziej powszechne stają się wzajemne odwiedziny związane ze składaniem sobie życzeń (obecnie jest to już niemal powszechny zwyczaj), na popularności w ostatnich latach zyskuje także odwiedzanie grobów zmarłych, a po istotnym spadku w 2013 roku – znowu coraz częściej przygotowuje się zwyczajową liczbę potraw. Wprawdzie wyraźnie rzadziej niż w przeszłości Polacy wysyłają tradycyjne kartki świąteczne, ale za to dość powszechnie ślą życzenia za pomocą SMS-ów oraz poczty elektronicznej.

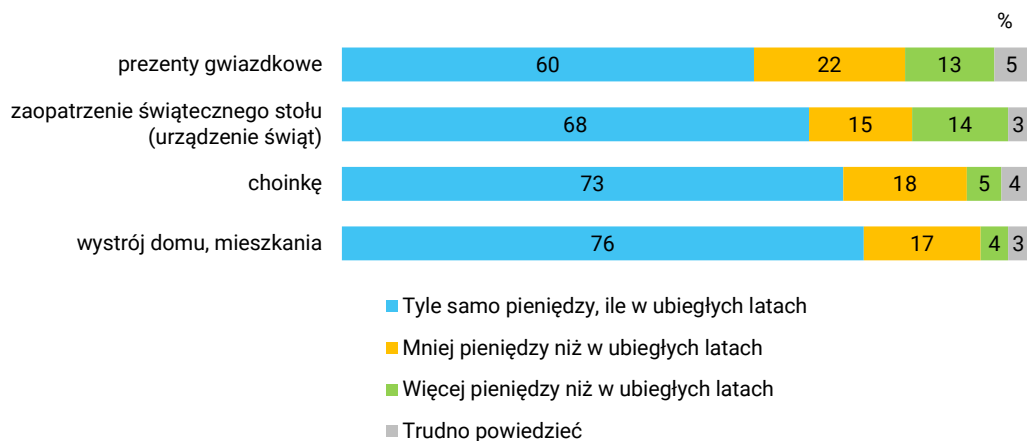
KOSZTY ŚWIĄT

Polacy w większości deklarują, że w tym roku ich wydatki związane ze świętami będą zbliżone do ubiegłorocznych. Nieliczni, którzy przewidują jakieś różnice w tym względzie mówią częściej o ograniczaniu kosztów niż ich zwiększaniu.

Mniej więcej trzy czwarte respondentów zamierza w tym roku wydać tyle samo, ile w ubiegłym na wystrój domu lub mieszkania (76%) oraz na choinkę (73%). Niespełna co piąty (odpowiednio 17% i 18%) planuje w tych dziedzinach mniejsze wydatki niż poprzednio, a jedynie nieliczni (4% i 5%) mają zamiar wydać więcej. Większość respondentów (68%) nie przewiduje także zmian w wydatkach na zaopatrzenie świątecznego stołu. Tylko co siódmy (14%) chce w tym roku wydać na świąteczne produkty więcej niż ostatnio i niemal taka sama liczba (15%) zamierza poczynić w tym względzie pewne oszczędności. Cięcie kosztów w tym roku najczęściej będzie związane z zakupem prezentów. Ponad jedna piąta badanych (22%) wyda na nie mniej niż w roku ubiegłym, jednak co ósmy respondent (13%) przeznaczy na upominki więcej pieniędzy niż poprzednio, a trzy piąte (60%) nie przewiduje większych zmian w tych wydatkach.

CBOS

RYS. 2. Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy przeznaczy Pan(i) na:

Tegoroczne deklaracje Polaków dotyczące świątecznych wydatków na prezenty, zaopatrzenie stołu, wystrój domu i choinkę są zbliżone do uzyskanych dwa lata temu, z tą różnicą, że obecnie minimalnie zwiększyła się zarówno grupa chcących na świętach zaoszczędzić, jak i tych, którzy chcą na nie wydać więcej pieniędzy niż rok wcześniej. Należy natomiast podkreślić, że deklaracje badanych są jedynie wskaźnikiem przedświątecznych nastrojów związanych z możliwością spełnienia oczekiwań (własnych oraz najbliższej rodziny) i nie można ich traktować jako obiektywnego porównania obecnych wydatków z tymi z lat ubiegłych. Wiele natomiast mówi o nastawieniu, z jakim Polacy przystępują do świątecznych przygotowań.

TABELA 3

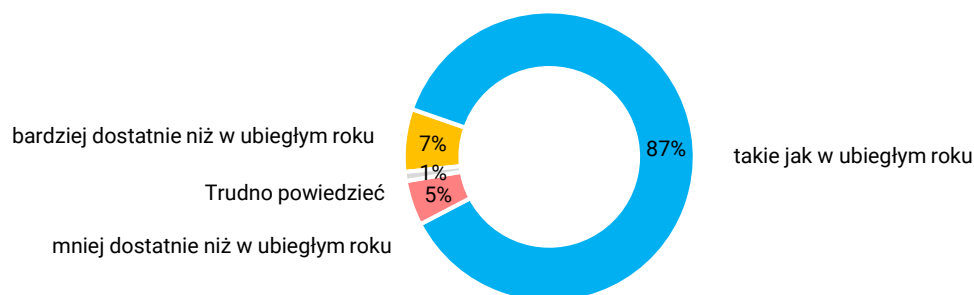
Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy przeznaczy Pan(i) na:	Tyle samo pieniędzy, co w ubiegłym roku					Mniej pieniędzy niż w ubiegłym roku					Więcej pieniędzy niż w ubiegłym roku					Trudno powiedzieć				
	'01	'08	'11	'15	'17	'01	'08	'11	'15	'17	'01	'08	'11	'15	'17	'01	'08	'11	'15	'17
	w procentach																			
prezenty gwiazdkowe	35	56	53	63	60	43	26	27	19	22	11	11	17	11	13	10	7	4	7	5
zaopatrzenie świątecznego stołu (urządzenie świąt)	41	62	48	71	68	36	19	25	12	15	11	14	19	11	14	12	5	7	6	3
wystrój domu, mieszkania	-	69	57	77	76	-	20	26	14	17	-	4	7	3	4	-	7	10	6	3
choinkę	-	70	59	78	73	-	20	22	13	18	-	4	8	3	5	-	7	10	6	4

Przewidywane wydatki świąteczne są, rzecz jasna, w znacznym stopniu związane z zamożnością rodziny. Oszczędności w tym względzie planują przede wszystkim ci, którzy nie są usatysfakcjonowani sytuacją materialną swojego gospodarstwa domowego (zob. tabele aneksowe 2–5).

W związku z tym, że planowany poziom wydatków związanych z Bożym Narodzeniem nie odbiega od ubiegłorocznego, zdecydowana większość respondentów twierdzi, że tegoroczne święta w ich rodzinie nie będą pod względem dostatku odbiegać od poprzednich. Jedynie co czternasty badany (7%) sądzi, że będą one bardziej dostatnie, natomiast co dwudziesty (5%) wyraża przeciwną opinię.

CBOS

RYS. 3. Czy uważa Pan(i), że tegoroczne Święta w Pana(i) rodzinie będą:

O mniej dostatnich świątach niż przed rokiem mówią osoby niezadowolone ze swojej sytuacji materialnej, w tym zwłaszcza renciści, bezrobotni i pracownicy usług, z kolei bardziej dostatnich świąt spodziewają się głównie najmłodszy respondenci, w tym uczniowie i studenci (zob. tabelę aneksową 6).

Jak się okazuje, to, czy święta będą bardziej czy mniej dostatnie, warunkują przede wszystkim wydatki na prezenty oraz zaopatrzenie świątecznego stołu. Ci, którzy twierdzą, że jakość tegorocznych świąt będzie niższa niż ubiegłorocznych, zamierzają w większości poczynić w tych dziedzinach oszczędności (odpowiednio 79% i 71% wskazań), z kolei respondenci, którzy spodziewają się świąt bardziej dostatnich niż przed rokiem, w znacznej części planują wydać więcej zarówno na prezenty (47% wskazań), jak i na żywność (43%). Wydatki na dekoracje świąteczne, w tym choinkę, w obu grupach najczęściej utrzymują się na poziomie sprzed roku.

Wprawdzie Boże Narodzenie ma w swej istocie charakter religijny, jednak w Polsce niezmiennie najczęściej traktowane jest jako święto rodzinne, rzadziej zaś religijne czy też związane z tradycją chrześcijańską. Obecnie religijny wymiar tych świąt jest nieco częściej akcentowany niż w poprzednim badaniu w 2015 roku.

Nadal w dominującej części polskich domów zachowywana jest większość tradycyjnych zwyczajów świątecznych. Można jednak zaobserwować, że te ściśle religijne, zwłaszcza takie jak uczestniczenie w Pasterce czy przystępowanie do spowiedzi, tracą nieco na znaczeniu, zyskuje zaś m.in. zwyczaj wzajemnych odwiedzin i wymiany życzeń z krewnymi i znajomymi.

Pod względem świątecznych wydatków tegoroczne święta będą równie dostatnie jak poprzednie. Zdecydowana większość badanych zamierza przeznaczyć na nie mniej więcej tyle samo pieniędzy, ile w zeszłym roku. Ci natomiast, którzy planują w tym zakresie jakieś zmiany, podobnie jak w poprzednich latach, częściej wskazują na oszczędności, niż na zwiększenie wydatków. Mniej pieniędzy przeznaczą Polacy przede wszystkim na prezenty gwiazdkowe (22% wskazań).

Opracował
Rafał Boguszewski

TABELA 1

		Czym są dla Pana(i) święta Bożego Narodzenia? Czy przede wszystkim są one:					Liczba osób
		świętem religijnym	świętem rodzinnym	świętem ludzi związanych z tradycją chrześcijańską	Jeszcze inaczej bym to określił(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		27	53	16	3	1	924
Płeć	Mężczyźni	26	54	17	2	0	434
	Kobiety	27	53	15	4	1	490
Wiek	18–24 lata	27	61	9	3	1	71
	25–34	15	63	15	6	1	178
	35–44	18	64	15	3		173
	45–54	29	48	20	3	1	139
	55–64	29	48	20	2	1	168
	65 lat i więcej	42	39	16	3	0	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	44	20	3	1	367
	Miasto do 19 999	27	59	11	3		130
	20 000 – 99 999	26	55	14	4	0	197
	100 000 – 499 999	16	62	16	5	1	136
	500 000 i więcej mieszk.	24	62	13	1		93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	32	50	16	2	1	175
	Zasadnicze zawodowe	31	49	17	2	0	227
	Średnie	22	56	18	3	0	280
	Wyższe	24	56	15	5	1	242
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	60	9	5	1	110
	Średni personel, technicy	23	51	23	3		29
	Pracownicy adm.-biurowi	22	63	10	5		65
	Pracownicy usług	15	64	19	1		53
	Robotnicy wykwalifikowani	17	57	22	3	1	106
	Robotnicy niewykwalifik.	24	49	16	11		45
	Rolnicy	35	43	20		2	45
	Pracujący na własny rach.	26	52	20	3		37
	Bezrobotni	19	56	18	7		28
	Emeryci	39	42	16	2	0	241
	Renciści	30	43	25	2		54
	Uczniowie i studenci	25	63	6	3	2	37
	Gospodynie domowe i inni	14	68	15	2		73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	53	12	6		127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	17	55	23	5		92
	sekt. pryw. poza rolnict.	19	61	15	3	2	227
	prywatnym gosp. rolnym	35	43	20	2		46
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	23	56	15	4	1	78
	Od 650 zł do 999 zł	37	49	10	4		116
	Od 1000 zł do 1399 zł	29	52	16	3	0	149
	Od 1400 zł do 1999 zł	19	62	16	3		176
	2000 zł i więcej	25	54	16	5	0	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	53	21	1	2	60
	Średnie	27	51	18	3	1	335
	Dobre	27	54	15	4		530
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	60	17	20	3		39
	Raz w tygodniu	38	43	15	4	0	420
	1–2 razy w miesiącu	23	63	13	1	0	144
	Kilka razy w roku	11	67	18	3	1	219
	W ogóle nie uczestniczy	8	69	21	2		97
Poglądy polityczne	Lewica	16	59	20	4	1	161
	Centrum	20	62	14	3	0	231
	Prawica	42	41	14	3	0	309
	Trudno powiedzieć	21	58	17	4	0	209

TABELA 2

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na prezenty gwiazdkowe przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		60	22	13	5	922
Płeć	Mężczyźni	61	17	17	5	434
	Kobiety	60	26	10	4	488
Wiek	18–24 lata	48	27	20	5	71
	25–34	61	12	24	3	178
	35–44	63	20	14	3	171
	45–54	59	25	10	6	139
	55–64	64	24	9	3	168
	65 lat i więcej	60	27	5	9	194
Miejsce zamieszkania	Wieś	62	21	13	4	367
	Miasto do 19 999	66	15	11	8	130
	20 000 – 99 999	54	22	18	6	196
	100 000 – 499 999	61	26	9	5	136
	500 000 i więcej mieszk.	58	26	14	2	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	52	28	13	7	175
	Zasadnicze zawodowe	60	24	12	4	225
	Średnie	59	21	15	5	280
	Wyższe	69	16	12	3	242
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	65	19	12	4	110
	Średni personel, technicy	60	22	17		29
	Pracownicy adm.-biurowi	64	15	19	2	65
	Pracownicy usług	55	23	21	1	51
	Robotnicy wykwalifikowani	54	13	28	5	106
	Robotnicy niewykwalifik.	71	12	15	3	45
	Rolnicy	72	19	7	2	45
	Pracujący na własny rach.	71	16	6	7	37
	Bezrobotni	54	28	17		28
	Emeryci	62	24	6	8	240
	Renciści	51	40	7	2	54
	Uczniowie i studenci	55	31	7	7	37
	Gospodynie domowe i inni	52	29	14	5	73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	65	14	18	3	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	63	16	19	2	92
	sekt. pryw. poza rolnict.	60	19	17	4	226
	prywatnym gosp. rolnym	75	16	7	2	46
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	54	28	13	5	78
	Od 650 zł do 999 zł	63	24	9	5	116
	Od 1000 zł do 1399 zł	60	19	14	7	149
	Od 1400 zł do 1999 zł	63	22	11	3	174
	2000 zł i więcej	63	15	21	1	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	35	43	12	11	58
	Średnie	62	24	9	4	334
	Dobre	62	18	16	4	530
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	54	22	15	8	38
	Raz w tygodniu	67	18	10	5	419
	1–2 razy w miesiącu	62	23	13	2	144
	Kilka razy w roku	50	27	19	3	219
	W ogóle nie uczestniczy	54	25	12	8	97
Poglądy polityczne	Lewica	62	19	13	6	161
	Centrum	58	26	13	3	230
	Prawica	65	20	11	4	309
	Trudno powiedzieć	56	23	14	6	207

TABELA 3

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na zaopatrzenie świątecznego stołu (urządzenie świąt) przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		68	15	14	3	923
Płeć	Mężczyźni	68	15	15	3	434
	Kobiety	67	16	13	3	488
Wiek	18–24 lata	65	13	15	7	71
	25–34	67	14	17	2	178
	35–44	73	10	14	3	171
	45–54	66	16	14	3	139
	55–64	68	19	13	0	168
	65 lat i więcej	66	19	11	5	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	70	14	14	2	367
	Miasto do 19 999	67	13	15	4	130
	20 000 – 99 999	62	18	16	4	196
	100 000 – 499 999	72	16	9	3	136
	500 000 i więcej mieszk.	64	18	14	5	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	67	17	14	3	175
	Zasadnicze zawodowe	64	18	14	4	225
	Średnie	62	17	17	3	280
	Wyższe	78	10	10	2	242
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	73	12	13	2	110
	Średni personel, technicy	64	22	14		29
	Pracownicy adm.-biurowi	75	9	13	2	65
	Pracownicy usług	60	18	21	1	51
	Robotnicy wykwalifikowani	65	17	15	3	106
	Robotnicy niewykwalifik.	58	10	25	6	45
	Rolnicy	77	8	11	4	45
	Pracujący na własny rach.	83	7	7	3	37
	Bezrobotni	65	17	10	8	28
	Emeryci	67	18	12	4	241
	Renciści	60	26	13		54
	Uczniowie i studenci	65	15	16	4	37
	Gospodynie domowe i inni	67	17	13	3	73
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	72	10	15	2
spółce właścicieli prywatnych i państwa		72	12	16		92
sekt. prywat. poza rolnict.		65	16	14	4	226
prywatnym gosp. rolnym		79	6	11	4	46
Dochody na jedną osobę		Do 649 zł	63	17	15	6
	Od 650 zł do 999 zł	65	17	16	2	116
	Od 1000 zł do 1399 zł	71	15	11	3	149
	Od 1400 zł do 1999 zł	66	14	18	2	174
	2000 zł i więcej	70	11	16	3	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	43	42	7	7	58
	Średnie	66	18	14	2	335
	Dobre	71	11	15	3	530
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	71	13	15	2	38
	Raz w tygodniu	72	12	12	4	420
	1–2 razy w miesiącu	68	17	15	0	144
	Kilka razy w roku	60	18	19	3	219
	W ogóle nie uczestniczy	64	21	10	5	97
Poglądy polityczne	Lewica	66	17	14	3	161
	Centrum	63	16	18	3	231
	Prawica	72	14	11	3	309
	Trudno powiedzieć	66	17	13	4	207

TABELA 4

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na wystrój domu, mieszkania przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		76	17	4	3	919
Płeć	Mężczyźni	77	14	5	4	433
	Kobiety	75	19	3	3	486
Wiek	18–24 lata	75	18	1	5	70
	25–34	73	17	8	1	178
	35–44	77	14	6	3	171
	45–54	82	13	2	3	139
	55–64	74	19	4	3	167
	65 lat i więcej	74	18	2	6	194
Miejsce zamieszkania	Wieś	76	18	4	2	366
	Miasto do 19 999	74	17	5	4	129
	20 000 – 99 999	77	12	5	6	195
	100 000 – 499 999	71	20	5	4	136
	500 000 i więcej mieszk.	80	15	1	4	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	73	19	4	3	175
	Zasadnicze zawodowe	74	16	5	5	224
	Średnie	77	16	4	4	279
	Wyższe	78	16	4	2	241
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	79	12	9		109
	Średni personel, technicy	71	29			29
	Pracownicy adm.-biurowi	84	12	1	2	65
	Pracownicy usług	86	11	2	1	51
	Robotnicy wykwalifikowani	65	19	10	6	106
	Robotnicy niewykwalifik.	87	8		4	45
	Rolnicy	79	11	6	4	45
	Pracujący na własny rach.	80	10	7	3	37
	Bezrobotni	81	13	6		28
	Emeryci	74	18	3	5	239
	Renciści	75	21	1	2	54
	Uczniowie i studenci	74	22		4	37
	Gospodynie domowe i inni	69	24	3	4	73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	79	13	6	2	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	79	17	3	1	92
	sekt. pryw. poza rolnict.	77	14	5	3	226
	prywatnym gosp. rolnym	80	10	6	4	46
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	79	14		6	78
	Od 650 zł do 999 zł	76	15	6	3	116
	Od 1000 zł do 1399 zł	77	20	3	0	148
	Od 1400 zł do 1999 zł	79	13	5	3	173
	2000 zł i więcej	80	12	6	3	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	64	26		10	58
	Średnie	77	15	4	4	333
	Dobre	76	16	5	2	528
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	77	19	2	2	38
	Raz w tygodniu	77	14	5	4	418
	1–2 razy w miesiącu	69	25	4	2	144
	Kilka razy w roku	77	15	5	2	219
	W ogóle nie uczestniczy	77	18	0	5	96
Poglądy polityczne	Lewica	77	18	3	3	160
	Centrum	73	19	6	2	230
	Prawica	80	12	4	3	308
	Trudno powiedzieć	73	20	3	5	207

TABELA 5

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na choinkę przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		73	18	5	4	920
Płeć	Mężczyźni	73	16	6	5	433
	Kobiety	72	19	5	4	487
Wiek	18–24 lata	73	19	3	4	70
	25–34	74	17	9	1	178
	35–44	74	13	9	5	171
	45–54	70	19	6	5	139
	55–64	74	19	2	5	168
	65 lat i więcej	71	19	2	7	194
Miejsce zamieszkania	Wieś	75	17	4	3	367
	Miasto do 19 999	73	17	5	5	129
	20 000 – 99 999	75	12	5	7	195
	100 000 – 499 999	61	29	6	4	136
	500 000 i więcej mieszk.	72	15	9	4	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	72	20	3	5	175
	Zasadnicze zawodowe	69	20	5	6	225
	Średnie	75	15	5	4	279
	Wyższe	73	16	7	3	241
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	75	12	13		109
	Średni personel, technicy	82	15		3	29
	Pracownicy adm.-biurowi	71	18	9	2	65
	Pracownicy usług	85	10	4	1	51
	Robotnicy wykwalifikowani	66	20	8	6	106
	Robotnicy niewykwalifik.	81	7	2	9	45
	Rolnicy	72	15	7	7	45
	Pracujący na własny rach.	70	24	3	3	37
	Bezrobotni	72	14	12	1	27
	Emeryci	71	19	3	7	240
	Renciści	75	22	1	2	54
	Uczniowie i studenci	67	23	4	7	37
	Gospodynie domowe i inni	70	23	3	4	73
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	74	14	8	4
spółce właścicieli prywatnych i państwa		77	14	7	2	92
sekt. pryw. poza rolnict.		73	16	7	4	226
prywatnym gosp. rolnym		73	14	7	6	46
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	74	14	3	9	78
	Od 650 zł do 999 zł	73	15	7	5	116
	Od 1000 zł do 1399 zł	74	23	2	1	149
	Od 1400 zł do 1999 zł	76	13	6	5	174
	2000 zł i więcej	79	11	6	4	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	66	26		9	58
	Średnie	74	15	5	6	332
	Dobre	72	18	6	3	530
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	69	21	5	4	38
	Raz w tygodniu	76	15	5	4	419
	1–2 razy w miesiącu	65	23	7	5	144
	Kilka razy w roku	74	15	7	3	219
	W ogóle nie uczestniczy	68	24	2	7	96
Poglądy polityczne	Lewica	72	15	9	5	160
	Centrum	75	17	5	3	230
	Prawica	75	17	4	4	309
	Trudno powiedzieć	67	22	5	6	207

TABELA 6

		Czy uważa Pan(i), że tegoroczne Święta w Pana(i) rodzinie będą:				Liczba osób
		bardziej dostatanie niż w ubiegłym roku	takie jak w ubiegłym roku	mniej dostatanie niż w ubiegłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		7	87	5	1	923
Płeć	Mężczyźni	9	86	4	1	434
	Kobiety	5	88	7	1	488
Wiek	18–24 lata	17	78	3	2	71
	25–34	9	88	3	1	178
	35–44	8	87	4	1	171
	45–54	7	83	8	1	139
	55–64	3	89	7	0	168
	65 lat i więcej	2	90	6	2	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	89	3	1	367
	Miasto do 19 999	8	83	6	2	130
	20 000 – 99 999	5	86	8	1	196
	100 000 – 499 999	7	87	6	0	136
	500 000 i więcej mieszk.	6	86	8	1	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	8	84	7	1	175
	Zasadnicze zawodowe	7	87	4	2	225
	Średnie	5	86	7	1	280
	Wyższe	6	90	4		242
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	10	85	5		110
	Średni personel, technicy	7	90	4		29
	Pracownicy adm.-biurowi	6	89	5		65
	Pracownicy usług	7	78	13	2	51
	Robotnicy wykwalifikowani	14	84	1	1	106
	Robotnicy niewykwalifik.	8	79	7	6	45
	Rolnicy	1	92	7		45
	Pracujący na własny rach.	6	91	3		37
	Bezrobotni	15	74	11		28
	Emeryci	1	92	5	2	241
	Renciści	9	76	13	3	54
	Uczniowie i studenci	16	82	3		37
	Gospodynie domowe i inni	2	96	2		73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	9	84	6	1	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	9	85	6		92
	sekt. pryw. poza rolnict.	8	86	5	1	226
	prywatnym gosp. rolnym	1	99			46
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	5	83	9	3	78
	Od 650 zł do 999 zł	12	83	4	2	116
	Od 1000 zł do 1399 zł	6	89	5	0	149
	Od 1400 zł do 1999 zł	4	86	7	2	174
	2000 zł i więcej	8	88	4		180
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	68	22	7	58
	Średnie	2	89	7	1	335
	Dobre	10	88	2	0	530
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	84	5		38
	Raz w tygodniu	5	90	4	1	420
	1–2 razy w miesiącu	6	89	5	1	144
	Kilka razy w roku	8	83	8	2	219
	W ogóle nie uczestniczy	10	82	7	1	97
Poglądy polityczne	Lewica	8	84	7	2	161
	Centrum	6	86	8	1	231
	Prawica	7	89	4	0	309
	Trudno powiedzieć	6	87	4	2	207